

СУЧАСНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА НА СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЯХ

Л. В. Фаріон, аспірант

Т. В. Усюк, к. е. н., ст. викладач

Житомирський національний агроекологічний університет

Перехід національної економіки України до моделі сталого розвитку тісно пов'язаний із забезпеченням населення високоякісним продовольством, створенням умов для зростання зайнятості та доходів сільського населення, збереженням та раціональним використанням природного навколишнього середовища. У системі забезпечення сталого розвитку сільських територій основне місце належить екологічно-безпечному розвитку сільського господарства, на основі впровадження інноваційних технологій на кожній стадії виробничих процесів. Органічне виробництво при цьому відіграє важливу економічну та соціальну роль: забезпечує ринок якісною органічною продукцією, що відповідає потребам споживача, сприяє захисту навколишнього середовища та розвитку сільської місцевості.

Глобалізаційні процеси розвитку суспільства, що супроводжуються зростанням кількості населення та рівня його забезпечення продовольчими ресурсами, підвищення рівня захворюваності та смертності, потребують високоякісної органічної продукції. Україна має сприятливі умови щодо виробництва екологічно чистої продукції, зокрема це: природно-кліматичний, людський, інноваційно-технологічний, екологічний, науково-виробничий фактори. В умовах розвитку міжнародних економічних

відносин зростає необхідність впровадження новітніх методів господарювання на селі, що супроводжуватимуться принципами екологічності, добробуту, здоров'я нації, справедливості, економічного зростання. Відтак, одним із стратегічних напрямів розвитку сільського господарства України до 2020 р. визначено розширення обсягів виробництва органічної продукції.

Перспективним напрямом розвитку сільських територій є екологічна диверсифікація сільськогосподарського виробництва. Це передбачає, в першу чергу, забезпечення ошадливого ставлення до природного навколишнього середовища; по-друге, впровадження принципів органічного сільського господарства, що сприятиме зростанню дохідності сільського населення через підвищення рівня зайнятості; по-третє, підвищення рівня соціально-економічного розвитку сільських громад та сільської місцевості внаслідок розвитку альтернативних видів господарської діяльності на селі. Проте виробництво екологічно безпечної продукції на сільських територіях супроводжується низкою проблем:

1. Монополізація земельних і бюджетних ресурсів малих і середніх суб'єктів господарювання, зростання кількості агрохолдингів та збільшення їх земельної частки.

2. Зниження родючості ґрунту, що спричинене вирощуванням монокультур, здебільшого соняшника, ріпака, сої.

3. Зосередженість основної уваги на вирощуванні зернових культур, тоді як незаповненою залишаються плодоовочева, хлібобулочна ніші.

4. Нерозвиненість ринку органічної продукції через відсутність маркетингових досліджень, зокрема, у напрямку цінової політики та ФОПСТИЗу.

5. Невідповідність значної кількості сільських територій вимогам органічного виробництва внаслідок високого ступеня хімізації сільського господарства та забрудненості ґрунтів.

6. Відсутність належної законодавчої бази щодо органічного сільського господарства і сертифікації органічної продукції, нестача офіційно зареєстрованих сертифікаційних центрів та недостатня підтримка для розвитку органічного виробництва з боку держави.

7. Відсутність інформаційно-консультативної підтримки для сільських фермерів щодо започаткування та впровадження у виробничий процес принципів органіки.

Пріоритетним завданням сталого розвитку сільських територій є забезпечення добробуту сільського населення та збереження природного навколишнього середовища. Відтак, ведення органічного

сільського господарства дозволить задовольнити ряд першочергових потреб у напрямі розвитку сільської місцевості. У економічному плані розвиток органічного сільського господарства здатен забезпечити зростання зайнятості та зниження бідності сільського населення, розвиток сільської економіки. У соціальному плані зростання обсягів виробництва екологічно чистої продукції дає змогу забезпечити сільське населення повноцінним здоровим харчуванням, збільшити доходну частину місцевих бюджетів, що дозволить здійснити реконструкцію соціальної інфраструктури сіл. У екологічному плані, можливості органічного виробництва здатні підтримувати родючість ґрунту, знизити кількість відходів, виробляти і використовувати інноваційні технології, що не порушують природного навколишнього середовища.

Для ефективного розвитку органічного сільського господарства необхідно:

- здійснювати інформаційно-консультативну підтримку виробників органічної продукції та потенційних споживачів;
- об'єднати зусилля сільськогосподарських підприємств, науково-освітніх установ, органів державної влади для забезпечення розвитку технологічних процесів органічного виробництва;
- сформувати відповідне інституційне середовище;
- збільшити кількість офіційно зареєстрованих сертифікаційних центрів;
- проводити необхідні маркетингові дослідження, поширювати культуру споживання органічної продукції.

Реалізація засад органічного сільського господарства тісно пов'язана з розвитком сільських територій, раціональним використанням ресурсного потенціалу, економічним зростанням національної економіки, підвищенням частки експортного потенціалу та продовольчої безпеки країни.

Література

1. Артиш В. І. Управлінські аспекти розвитку виробництва екологічно чистої продукції в сільському господарстві України / В. І. Артиш // Наук. вісн. Нац. аграр. ун-ту. – 2006. – № 102. – С. 242–247.
2. Вдовиченко А. В. Перспективні напрями державної підтримки органічного сільського господарства в Україні / А. В. Вдовиченко // АГРОСВІТ. – 2016. – № 17. – С. 44–49.
3. Милованов Є. В. Органічне сільське господарство в Україні : законодавство та перспективи [Електронний ресурс] / Є.В. Милованов.

– Режим доступу : http://apd-ukraine.de/images/APD_AFPR_04_2015_ukr.pdf.

4. Можливості державної підтримки для розвитку органічного сільського господарства : досвід інших країн [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukraine.fibl.org/fileadmin/documents-ukraine/PossibilitiesOfStateSupport.pdf>.

5. Семенда Д. К. Розвиток органічного виробництва в сільськогосподарських підприємствах / Д. К. Семенда, О. В. Семенда // АГРОСВІТ. – 2014. – № 7. – С. 42–46.